

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. LXVII. Excommunicatos sicut beneficiorum ita & pensionum incapaces esse probatur, adeo vt nec in petitorio, nec in possessorio etiam summariissimo admittendi sint; si de ipsa excommunicatione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

CAP V T LXVII.

ARGVMENTVM.

EXCOMMUNICATOS, sicut beneficiorum, ita & pensionum incapaces esse probatur; adeo ut nec in iudicio petitorio audiendi sint, nec in possessorio, etiam summarissimo, si de excommunicatione constet euidenter; cum nec etiam parte volente in iudicio admittendi sint, nisi tanquam rei ad se defendendum & excipiendum. Clausula *reque absoluentes*, quam vim habeat ad iuuandum excommunicatum, vel censuris irretitum? Vtrum per eam permittatur exercitium Ordinum, interestia in Diuinis, & similia? Vtrum Episcopi, vel alij Papa inferiores vi possint hac clausula, & quid tunc operetur? Quid de Legato Auenionensi, & vtrum iuuat infordecientes?

SVMMARIVM.

- 1 Excommunicati sunt beneficiorum incapaces.
- 2 Nec non etiam pensionum Ecclesiasticarum.
- 3 Cum excommunicatis non licet communicare.
- 4 Excommunicatus est incapax percipiendi fructus bonorum Ecclesiasticorum.
- 5 Absolutio post concessionem obtenta, non suffragatur pensionario, vel beneficiato.
- 6 Excommunicatus repellitur, tam in iudicio petitorio, quam in possessorio.
- 7 Index etiam parte volente non potest excommunicatum in iudicio admittere.
- 8 Excommunicatus propter recursum interpositum ad Iudices seculares in causa Ecclesiastica, non est admittendus, etiamsi agat ad mentionem.
- 9 Excommunicatus licet agere non possit, tamen se potest defendere & excipere.
- 10 In iudicio manient. onis qui petit se manentem esse actor originarius.
- 11 Clausula absolutionis a censuris debet intervenire in ipsa beneficii concessionem, vel ante, & non sufficit postea obtenta.
- 12 Clausula absolutionis semper censetur apposta, licet non exprimat in concessionem beneficii.
- 13 Illa Clausula tantum suspendit impedimentum, donec gratia sortiatur effectum, postea vero est inutilis.
- 14 Per illas clausulas absolutionis in rescripto contentas impetrans non redditur capax spiritualium exercitiorum.
- 15 Clausula, *reque absoluentes*, &c. completitur absolutionem a censuris etiam in Bulla Cane Domini reservatis, ad effectum ut quis beneficium consequatur.
- 16 Non tamen prodest quando excommunicatio procedit ex causa harescos.
- 17 Prodest quando adiecta fuit per inferiores a Papa, idque quatenus se extendit illorum potestas.
- 18 Episcopi possunt vii illa clausula absolutionis, quae tamen non extenditur ultra illorum facultatem.
- 19 In Legatione Auenionensi datur ex facultatibus potestas dispensandi in cuiusvis generis excommunicatione.
- 20 Multi recensentur casus in quibus clausula in promissionibus apposta pro absolutione a censuris nihil operatur, quae recensentur ex regulis Cancellariae.
- 21 Infordecientibus non prosunt clausula absolutionis, & qui dicantur tales.

Hic primo loco occurrit excommunicatus, qui beneficiorum capax non est; & collatio facta excommunicato est ipso iure nulla, cap. *postulasti*, de Cler. excomm. ministr. Innoc. & Abb. in cap. cum nostris, de concess. prebend. Couarr. in cap. alma mater, de sen. excomm. parte 1. §. 7. m. 1. Paris. de resignat. lib. 4. quest. 3. num. 32. Chokier de perm. benef. parte 1. cap. 3. n. 1.

Et sicut beneficij, ita & pensionis Ecclesiasticae incapax est excommunicatus: Gig. in tract. de pensionibus, quest. 14. Couarr. loco citato, num. 2. versic. nono dum idem in pensione. Chokier dicto cap. 3. n. 8. Paris. de resignat. lib. 4. quest. 3. num. 48. Ratio est, quia causa propter quam excommunicatus est incapax beneficii, illa est, quia cum excommunicato non possumus communicare, cap. *postulasti*, de Cler. excomm. ministr. quae ratio etiam militat in reservatione pensionis, cuius solutio sine magna communicatione fieri non potest.

Præterea excommunicatus est incapax fructuum Ecclesiasticorum, adeo ut non faciat fructus suos. Rebuff. in praxi, in forma noua promiss. in verbo, *reque absoluentes*, n. 18. per Gloss. in cap. præter, 32. dist. 1. quia Dei & Ecclesiae inimicus non debet de Christi patrimonio viuere: Bald. in cap. 1. colum. 3. in 2. lect. de iudic. Garf. dicta parte 7. cap. 1. §. num. 66. Monet. de distrib. quotid. parte 2. quest. 15. num. 24. Put. decis. 273. alias 280. lib. 1. Salgado de Regia protect. parte 2. cap. 5. num. 62. ubi plures allegat. Ioann. Cop. in tract. de fructibus, sub rubr. quod excommunicati fructibus suorum beneficiorum priuentur: quod procedit licet in sententia excommunicationis nihil de fructibus dictum fuisset, Abb. in dicto cap. Pastoralis, §. verum, sub num. 17. de appellat. & per consequens non debet excommunicatus pensiones percipere quæ super fructibus beneficiorum referuntur.

Quod adeo verum est, ut absolutio post concessionem obtenta, non suffragetur excommunicato; sed illa debeat intervenire tempore reservationis, quia in istis spectatur initium: cap. dudum, de election. & in terminis pensionis Chokier dicto tract. de perm. benef. parte 1. cap. 3. n. 8. post Archidiaconum dict. cap. *postulasti*, & Paris. de resignat. dicto lib. 4. quest. 3. num. 49. Campanil. in diuersis Canon. rubr. 11. cap. 15. num. 16. hanc reddens rationem; quia sicut excommunicatus non potest obtinere Literas Iustitiæ, ita & multo magis arcendus est ab impetratione Literarum gratiæ, ex cap. 1. de rescript. in 6. Imò & excommunicato interdicitur administratio temporalium: Abb.

Abb. in d. cap. Pastoralis, §. verum, numer. 18. de
appel.

- 6 Et præmissa procedunt, non solum in iudicio
petitorio, sed etiam in possessorio summarissimo,
tam ex Regula generali, quod exceptio excom-
municationis impedit manutentionem, quando
est clara, & non turbida; Rota coram Gregor.
X V. decis. 64. num. 3. & 13. Burat. decis. 306. num. 5.
Rota decis. 5. 4. sub num. 2. part. 2. recent. & de eo qui
fuit excommunicatus ob non solutionem pensio-
nis, quod repellatur etiam in iudicio manutenden-
dæ, tradit post Burat. loco citato Post. obseruat. 68.
de manutent. n. 21. in fine, in ultima editione, ubi lo-
cum hoc habere asserit, dummodo hæc exceptio
7 fuerit in actis producta, & probata, num. 23. † quia
Iudex, etiam parte volente, non potest excommu-
nicatum admittere, idem num. 24. Zacch. de oblig.
8 Camer. quest. 17. num. 5. † Et in individuo de solu-
tione pensionis petita in iudicio possessorio manu-
tenendæ possessionis fuit decisum in Valentina pen-
sionis, 31. Januarij 1600. coram Litta, inserta apud
Marches. de commiss. tom. 1. fol. 1050. & iterum tomo
3. fol. 353. ubi cum Michael prætenderet se manu-
tineri in quasi possessione exigendi pensionem in
Petrum: Et Petrus vice versa prætenderet Micha-
elem uti excommunicatum repellendum esse à li-
mine iudicij: Rota denegavit Michaeli manutentionem
ex eo quod per recursum habitum ad Iu-
dices seculares incidisset in excommunicationem
contentam in Bulla Cæne Domini.
9 Neque obstat dictum fuit, quod licet excom-
municatus agere non possit, illi tamen non pro-
hibetur quin se defendat; ut fuit decisum in Sala-
mantina Canonici, die 24. Maij 1595. coram Blan-
chetto, Sesse de inbib. cap. 8. §. 3. num. 175. & Farinac.
consil. 68. num. 14. in fine, lib. 1. ubi allegatur Menoch.
10 remed. 3. retr. possess. num. 711. † Quidquid enim ibi
dicatur, verissimum est, quod excommunicatus
non potest petere mandatū de manutendendo, quia
in illo iudicio non est reus necessarius, sed actor
originarius. & signanter dum petit in primis &
ante omnia sibi ius dici super manutentione, vi-
ces actoris sustinet: tum etiam quia tanquam ex-
communicatus, non potest fructus beneficii vel
pensionis suos facere, ut superius probatum fuit:
& decisionum contrariarum nulla habita fuit ratio
in Rota. Idem remanet inconcussa veritas, quod
etiam in iudicio manutentionis exigendi pen-
sionem excommunicatus non est audiendus.
11 Quod intelligendum est, quando agitur de ex-
communicatione superueniente post pensionis cō-
cessionem: quæ enim ante opponi poterat, sana-
tur per clausulas salutare, quæ in omnibus con-
cessiobus opponi solent, quæ sic concipiuntur;
Tæque à quibusvis excommunicationis, suspensionis &
interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris,
& pœnis à iure vel ab homine quavis occasione, vel
causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis
ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, hæ-
rum serie absolventes, & absolutum fore censentes. Hæc
siquidem clausula non solum in omnibus proui-
sionibus apponuntur teste Gig. de pens. quest. 14.
num. 9. Barbof. de claus. cap. 179. n. 2. Marta de claus.
12 cap. 47. num. 1. part. 1. † Sed etiam quamvis omitte-
rentur, tamen haberentur pro appositis: Rebuff.
in forma nouæ prouisionis, in verbo, tæque absolventes:
Ricciullus de iure person. extra grem. Eccl. existent.
lib. 4. cap. 9. num. 2.
13 Hæc igitur clausula, quamvis realiter & cum
effectu non operetur absolutionem, tamen suspen-

dit impedimentum proueniens ab excommunica-
tione, quovsq; gratia suum fortiaur effectum;
quo subsecuto, statim imperans reincident in ex-
communicationem: Garf. dicta part. 7. cap. 13. n. 62.
Ricciul. dicto cap. 9. lib. 4. num. 4. Barbof. dicta claus.
179. num. 5.

Et ideo illa clausula non facit quin prouisus ar-
ceatur à celebrando, sicut nec potest (non obstan-
te illa clausula) Diuinis interesse, Ordinibus sa-
cris initiari, & alia facere quæ excommunicatis
sunt prohibita: Ricciull. ubi supra, num. 5. Garf.
dicto lib. 7. cap. 13. num. 65. Rebuff. in dicto verbo Tæ-
que absolventes, num. 15. & 19. Barbof. loco cit. num. 6.

Porrò huius clausulæ ea vis est, ut comprehen-
dat absolutionem ab omnibus excommunicatio-
nibus etiam Summo Pontifici reseruatis, imò &
comprehensis in Bulla Cæne Domini: Auila de cen-
sur. part. 2. cap. 6. disp. 5. dubit. 2. in fine, in versiculis,
secundo noto.

Qui tamen limitat, ut locum non habeat in ex-
communicatione incurta propter hæresim: Felin.
in cap. Apostolica, column. 1. de exception. quem citat
& sequitur Couart. in cap. alma mater, part. 1. §. 11.
num. 15. versic. 2.

Alia limitatio est, ut prædicta absolutio non
cum eadem efficacia locum habeat in absolutione,
in vim illius clausulæ appositæ in prouisionibus
aliorum inferiorum; veluti Legati, vel Nuncij: si-
quidem illa clausula in Inferiorum prouisionibus
adiecta non foritur effectum, nisi quatenus se ex-
tendunt facultates Nuncij, vel Legati conceden-
tis: ut probat Garf. dicta parte 7. cap. 13. num. 68.

Potest igitur, si velit, Episcopus hæc appo-
nere in suis prouisionibus clausulam: sed eius ef-
fectus non extendetur ultra casus, in quibus dis-
pensare ipse potest: Garf. ibidem num. 71. Ricciullus
de pers. extra grem. Eccl. exist. lib. 4. cap. 9. num. 11.

Quæ difficultas locum non habebit quoad pro-
uisiones factas in Legatione Auenionensi: quia
Legatus Auenionis habet facultatem dispensandi
etiam in casibus contentis in Bulla Cæne Domini,
ut ostendimus in nostro secundo volumine quest. &
resolut. Benef. cap. 200. art. 47. dictarum facultatum, fol.
182. & apponendi clausulam illam generalem, Tæ-
que absolventes, &c. ut in articulo 14. earundem facul-
tatum, fol. 178. addendo clausulam, etiam si non nisi
à Summo Pontifice absolui possent.

Vltimò notandum est, istam clausulam in certis
casibus nihil operari, & perinde esse ac si non fuisset
apposita, qui enarrantur in Regula Cancellaria
quæ inter Regulas Alexandri VII. Pontificis
maximi nunc feliciter regnantis, est in ordine 66.
qua cauetur, dictam clausulam absolutionis in Li-
teris Apostolicis adiectam, non suffragari non pa-
rentibus rei iudicatæ, Incendiariis, Violatoribus
Ecclesiarum, Falsificatoribus, & falsificari procu-
rantibus Literas & supplicationes Apostolicas, &
illis ventibus, receptatoribus aut fautoribus eo-
rum; & res veritas ad Infideles deferentibus, vio-
latoribus Ecclesiasticæ Libertatis, via facti, ausu
temerario, Apostolicis mandatis non obtemperan-
tibus, & Nuncios, vel Executores Apostolicæ Se-
dis, & eius Officialium commissa exequentes im-
pedientibus; & illis qui propter præmissa, vel ali-
quod eorum excommunicati à iure, vel ab homine
per quatuor menses scienter excommunicationis
huiusmodi sententiam sustinuerint, & generaliter
quibuscumque aliis, qui censuris aliquibus etiam
aliis quàm ut præfertur, quomodolibet ligati in
illis per annum continuum inforderunt.

Ex

21 Ex quibus patet quod infordeſcentes per annum non poſſunt iuari illa clauſula generali abſolutionis in Literis & prouiſionibus Apoſtolicis contenta, ſed in caſibus ſpecialibus ſuperius enar-

rat is non requiritur infordeſcentia in excommuni- catione per annum, ſed ſufficit quod remaneat per tempus quatuor menſium iuxta diſpoſitionem prædictæ Regulæ Cancellariæ.

C A P V T LXVIII.

ARGVMENTVM.

IRREGVLARITAS aut Sufpenſio quomodo differant, & vtrum ex illis oriatur priuatio beneficiorum antea obtentorum, aut in futurum obtinendorum: & vtrum eadem priuatio locum habeat in penſionibus. Irregularem multos actus exercere poſſe qui non reſpiciunt exercitium Ordinis Sacri. Irregularis ad obtinenda beneficia inhabilis eſt, ſi ex delicto oriatur Irregularitas; ſecus ſi ex defectu corporis. Abſolutio à cenſuris irregularitatem non comprehendit. Irregularitas partialis non areet ab exercitio, niſi pro parte quæ illius cauſam præbet.

SVMMARIVM.

- 1 Irregularitas quid ſit.
- 2 Et quomodo à Sufpenſione differat, & qua ſit illius definitio.
- 3 Sufpenſio non nocet in beneficij adeptione, quia continetur ſub clauſula abſolutionis à cenſuris.
- 4 Sufpenſio non priuat penſionibus antea obtentis.
- 5 Collatio Irregulari facta ſine diſpenſatione, nulla eſt.
- 6 Irregularis penſionum obtinendarum incapax eſt.
- 7 Penſio alicui assignata in ſtipendium non amittitur propter irregularitatem.
- 8 Penſionis Irregularis incapax eſſe, quoad illam obtinendam.
- 9 Quicumque beneficij, idem & penſionis incapax eſt.
- 10 Sed quomodo hoc procedat, explicatur.
- 11 Qui alter pro penſione nomen accommodat, non ſubiaceret excommunicationi, qua datur aduerſus eos qui pro beneficio pro alio ſe ſupponunt examini.
- 12 Quomodo irregularitas noceat in obtinendis penſionibus, non in obtentis.
- 13 Reſciitur Innocentij ſententia, irregulares ad obtinenda admittere volentis.
- 14 Homicidium non priuat penſionibus iam obtentis.
- 15 Irregularitas non priuat penſionibus antea obtentis, ſed nec poſſeſſione beneficij.
- 16 Irregularis ante priuationem penſiones & fruſtus ſuos facit.
- 17 Multos actus irregularem exercere poſſe ex multorum ſententia qua reſciitur.
- 18 Irregularibus nec beneficia, nec penſiones in titulum perpetui beneficij erecta conferri queunt.
- 19 Irregulari Prælatum Regulares non ſunt conferenda.
- 20 De irregularitate ex homicidio qua non ipſo iure, ſed per ſententiam priuationem inferit.
- 21 Reſertur declaratio ſacræ Congregationis in hac quaſtione.
- 22 Declarationes ſacræ Congregationis habent vim legis.
- 23 Clauſula abſolutionis à cenſuris non abſoluit ab irregularitate, quia irregularitas non eſt cenſura, contra aliquorum ſententiam.
- 24 Dum agitur de irregularitate, non vocatur Abſolutio, ſed diſpenſatio.

Sanleger. de Penſionib;

25 Differunt irregularitates quæ ex defectu, & quæ ex delicto ſunt.

26 Irregularitas ex defectu quadam eſt totalis, alia vero partialis, quarum exempla proponuntur.

27 Qui partialem habet ex defectu corporis irregularitatem, non impeditur exercere quæ ſuæ irregularitati non repugnant; quod ibidem explicatur.

28 Irregularitas ſine culpa non nocet penſionem habenti.

IRregularitas ſic definitur, vt ſit Canonicum impedimentum ex facto, ſeu defectu proueniens, quo quis prohibetur ad Ordines Eccleſiaſticos promoueri, & in eiſdem miniſtrare: ita definit Couarr. in Clem. ſi furioſus, in principio, num. 1.

Differit à Sufpenſione, quia ſufpenſio eſt vna de cenſuris, cap. quarenti, de verb. ſignific. at vero Irregularitas non eſt cenſura, vt infra dicemus. Sufpenſio autem eſt prohibitio officiij, vel exercitij competentis alicui perſonæ Eccleſiaſticae, à iure vel ab homine facta: ita notat Diaz in præſt. crim. Canon. titulo de ſufpenſis, cap. 130. Et ideo Sufpenſio non nocet in adeptione beneficij, & multò minus penſionis, propter clauſulam abſolutionis quæ in omnibus ſimilibus conſeſſionibus apponi ſolet, & appoſita cenſetur. Quod ſi Sufpenſio poſt penſionis adeptionem ſuperuenerit, non eſt locus priuationi, niſi id in ſententia exprimat; cum in pœnalibus appellatione beneficij non veniat penſio, vt inferius oſtendemus.

Irregulares ſunt beneficiorum incapaces, & collatio in illorum fauorem facta, eſt nulla, & inuálida: capite cum in cumſis, §. finali, de elect. Felin. in capite 2. column. 2. & ſequentibus, de reſcript. & in cap. inquiſitionis, in 2. notab. de ac- cuſat. Parif. de reſignat. lib. 4. quaſt. 3. numero 32. & lib. 5. quaſt. 3. num. 181. quaſt. 6. num. 79. plures cumulat Garf. de benef. part. 7. cap. 10. num. 2. Rota deciſ. 236. num. 2. part. 2. recent.

Sicut autem irregularis non eſt capax vt ei conferantur beneficia, ita nec capax eſt vt ei conferantur penſiones: Riccius in præxi rerum fori Eccleſ. in præxi inriſparonatus, deciſione 185. num. 178. Sed diſſuſus in deciſ. Curia Archiepiſc.

R

part. 2.